

1. INTRODUCCIÓ A LA HISTÒRIA

Història i periodisme.- Teories sobre el coneixement històric: materialisme històric, estructuralisme, positivisme... Conceptes i realitat: la misèria de la teoria.- Història i progrés.- Mètodes de treball en un curs introductori.- Bibliografia i revistes especialitzades.

2. SOBRE L'ÈPOCA CONTEMPORÀNIA

Les formacions socials precapitalistes.- L'excepció occidental.- Països avançats i països dependents: la matriu històrica.- La prehistòria del sistema mundial.- Les bases del domini occidental.

3. LES REVOLUCIONS BURGESES

Panoràmica de les revolucions burgeses: models i realitats.- La revolució anglesa del segle XVII: l'hegemonia de la burgesia.- La revolució francesa: una o varies revolucions? L'agonia de l'Antic Règim i la Restauració.- Revolucions burgeses i desenvolupaments del capitalisme.

4. LES REVOLUCIONS DEL 1848

Les onades revolucionàries: 1820, 1830, 1848.- Revolucions de transició: el 1848.- La curta primavera del socialisme a França.- El desvetllament de les nacions.- De les revolucions democràtiques al triomf del "partit de l'ordre".- Les conseqüències del 1848: la consolidació del liberalisme.

5. EL CAPITALISME INDUSTRIAL A EUROPA

La primera revolució industrial: Anglaterra "el taller del món".- El retard francès: l'arrencada de la industrialització durant el Segon Imperi.- Alemanya: la via prusiana i el desenvolupament del capitalisme avançat.- Itàlia: el Nord industrial.

6. FORMACIÓ DE LA CLASSE OBRERA I PRIMER SOCIALISME

La revolució industrial i les transformacions socials.- El procés de formació de la classe obrera.- Classe i consciència de classe.- L'exemple anglès.- El socialisme francès: Saint Simon, Fourier, Cabet... - El socialisme anglès: Owen.

7. AMÈRICA LLATINA: INDEPENDÈNCIES I DEPENDÈNCIA

Del vell colonialisme al nou imperialisme: el domini anglès .- Les economies colonials llatinoamericanes en el segle XVIII.- Aspiracions socials i nacionalisme en les revolucions independentistes: el triomf dels "hacendados".- Les reformes en el segle XIX i la transició al capitalisme perifèric.

8. ÀSIA SOTA EL DOMINI OCCIDENTAL

L'hegemonia anglesa a Àsia: la conquesta de la Índia.- Les transformacions de la societat.- La crisi de l'imperi xinès i l'agressió occidental: "les guerres de l'opi".- Revoltes camperoles i fraccionament del poder.- La penetració del capitalisme a Xina.

9. LA FORMACIÓ DELS ESTATS UNITS D'AMÈRICA

El caràcter "inorgànic" de la revolució independentista.- De la confederació a la federació.- Dues societats en un Estat: la qüestió de l'esclavisme.- Un imperi que esdevé nació.- El desenvolupament del capitalisme industrial i la conquesta de l'Oest.- La guerra civil com a revolució "orgànica".

10. L'EXCEPCIÓ ORIENTAL: JAPÓ

Japó sota el shogunat Tokugawa: una aproximació a la societat.- L'agressió occidental i la crisi del shogunat.- La restauració Meiji de 1868 i la revolució des de dalt .- El desenvolupament del capitalisme industrial.- Japó com a potència imperial.

11. UNA NOVA FASE IMPERIALISTA

El concepte d'imperialisme.- Teories sobre l'imperialisme.- Imperialisme i colonialisme.- El capitalisme avançat a les darreries del segle XIX.- El sistema de potències i la cursa colonial.- Els canvis en el capitalisme perifèric.- Les premisses de la guerra.

12. EL MOVIMENT OBRER: DE LA I A LA II INTERNACIONAL

El moviment obrer anglès i el tradeunionisme.- La creació de la I Internacional.- La base real: el moviment obrer francès fins a la Comuna.- Expansió de la Internacional a Espanya i Itàlia.- La fi de la I Internacional.- Cap als partits obrers nacionals.- La difusió del marxisme.- La II Internacional en l'època de l'imperialisme.- La crisi de la II Internacional.

13. LA REVOLUCIÓ RUSSA

El desenvolupament del capitalisme a Rússia: límits i contradiccions.- L'autocràcia zarista.- La revolució de 1905 .- L'impacte de la I Guerra Mundial.- Febrer del 1917: la revolució de tots.- La dualitat de poders i la insatisfacció popular.- La revolució d'octubre: presa del poder i revolució contra "El Capital".

14. L'ESTALINISME

Els grups polítics d'esquerres i la revolució d'Octubre.- Les dues vies de la burocratització.- La guerra civil i el comunisme de guerra.- El partit i l'Estat a la fi de la guerra.- La mort de Lenin.- La Nova Política Econòmica (Nep) .- La lluita en el si de la vella guàrdia i el triomf de l'estalinisme.- Les col·lectivitzacions forçades: la superestructura crea l'estructura.

15. LA REVOLUCIÓ MEXICANA

El problema agrari: indis i "peones".- Les inversions estrangeres a Mèxic: ferrocarrils, mines i petroli.- El moviment burgès contra el "porfiriato": Madero.- L'aixecament agrarista: Zapata.- La guerra civil, 1910-1917.- Les bases socials del villisme.- L'obra de la revolució de Carranza a Càrdenas.

16. EL FEIXISME

La reacció en front dels moviments revolucionaris.- El procés històric dels feixismes.- El cas italià.- La República de Weimar i l'ascens del nazisme.- Els moviments feixistes en els anys trenta.- Interpretacions i teories del feixisme.

17. SOCIALISTES I COMUNISTES EN EL PERIODE D'ENTREGUERRES

La formació de la Internacional Comunista.- Els partits comunistes: de les 21 condicions a la "bolxevització".- Els socialistes en el govern: Alemanya.- Els socialistes independents.- La Internacional 2 1/2.- L'austromarxisme .- Del "social-feixisme" als Fronts Populars.

18. LA REVOLUCIÓ XINESA

La revolució de 1911-1912.- El fracàs de la República i els senyors de la guerra.- El primer Kuomintang.- La penetració del marxisme a Xina.- El Kuomintang en el poder (1928-1937) .- Camperols i comunistes.- L'experiència de Yenán.- La guerra amb els japonesos i la guerra civil.

BIBLIOGRAFIA

- ALLEN, G.C. Breve historia económica del Japón moderno, Madrid, Tecnos, 1981.
- AMIN, Samir El desarrollo desigual. Ensayo sobre las formaciones sociales del capitalismo periférico, Barcelona, Fontanella, 1974.
- ARRIGHI, Giovanni Geometria dell'Imperialismo Milano, Feltrinelli, 1978. (edició espanyola, Siglo XXI)
- BAUER et al. Fascismo y capitalismo. Teorías sobre los orígenes y la función del fascismo, Barcelona, Martínez Roca, 1972.
- BRAVO, Gian Mario Historia del socialismo, 1789-1848. El pensamiento socialista antes de Marx Barcelona, Ariel, 1976.
- CARDOSO, C.F.S. Historia Económica de América Latina Barcelona, Crítica, 1979 (segon volum).
- CARR, E.H. La revolución rusa: de Lenin a Stalin, 1917-1929, Madrid, Alianza Editorial, 1981.
- COLLINS, Bruce The origins of America's civil war London, Edward Arnold, 1981.
- CHESNEAUX, J. Movimientos campesinos en China (1840-1949), Madrid, Siglo XXI, 1978.
- FERRO, Marc Des soviets au communisme bureaucratique Paris, Gallimard/Julliard, 1980.
- HOBBSAWM, E.J. Las revoluciones burguesas Barcelona, Labor, 1978 (Guadarrama).
La era del capitalismo Barcelona, Labor, 1977 (Guadarrama).
- KEMP, Tom La revolución industrial en la Europa del siglo XIX, Barcelona, Fontanella, 1974.
- LYNCH, John Las revoluciones latinoamericanas, 1808-1826, Barcelona, Ariel, 1976.
- MOORE, Barrington (Jr.) Los orígenes sociales de la Dictadura y de la Democracia. El señor y el campesino en la formación del mundo moderno Barcelona, Península, 1973.
- NUNES, Americo Les révolutions du Mexique Paris, Flammarion, 1975.
- SIGMANN, Jean 1848. Las revoluciones románticas y democráticas de Europa Madrid, Siglo XXI, 1977.
- THOMPSON, E.P. The making of the english working class Harmondsworth, Penguin, 1968. (edició espanyola, Laia).
- RUDÉ, George Revolución popular y conciencia de clase Barcelona, Crítica, 1981.

OBJECTIUS I METODOLOGIA

L'objectiu d'aquesta assignatura és dotar l'estudiant d'uns coneixements bàsics, imprescindibles per a tot informador, sobre els fonaments històrics del món contemporani, tot intentant superar la nostra òptica eurocentrista.

En plantejar-nos aquesta assignatura hem optat per no considerar-la com introductòria. Molts hauran fet a COU un curs d'aquestes característiques. D'altra banda, tot i l'existència d'assignatures anàlogues en el Pla d'Estudis, aquest és l'únic curs específicament dedicat a aquesta matèria.

És per això que ens hem decidit per uns temes i n'hem marginat d'altres. La selecció resultant, bastant reduïda, permetrà l'estudi, amb els mínims de profunditat exigibles, dels processos històrics compresos en el temari.

En un curs d'aquestes característiques, basat en l'anàlisi i la reflexió, i no pas en la memorització, la participació positiva de l'estudiant només pot fer-se a través de la lectura sistemàtica de determinats textos, dels quals la bibliografia n'és una mostra significativa. En aquest curs el manual no té sentit i no permet assolir, ni de bon tros, el nivell exigible.

La matèria es desenvoluparà, aproximadament, d'aquesta manera: d'octubre a gener (temes 1-10) i de febrer a maig (temes 11-18).

L'avaluació consistirà en un examen alliberatori de matèria a mig curs (gener/febrer). L'altre examen, final o parcial segons els resultats de l'anterior, serà el de juny. L'examen de setembre inclourà tota la matèria del curs. Aquest sistema no exclou la realització, durant el curs, de proves per avaluar, conjuntament amb els estudiants, els mètodes de treball i els nivells de comprensió assolits.

Bellaterra, setembre del 1981